

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/46/2022
Identifikačné číslo spisu:	6119336265
Dátum vydania rozhodnutia:	31.07.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6119336265.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a JUDr. Aleny Adamcovej, v spore žalobcu EOS KSI Slovensko s. r. o., so sídlom Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35 724 803, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Remedium Legal, s. r. o., so sídlom Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53 255 739, v mene ktorej ako konateľ a advokát koná JUDr. Marek Baraník, proti žalovanému F. D., nar. W., bytom M., o zaplatenie 2.408,87 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 16Csp/77/2020, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 23. septembra 2021 sp. zn. 8CoCsp/13/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovanému voči žalobcovi nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

I.

1. Okresný súd Levice (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 27. novembra 2020 č. k. 16Csp/77/2020-176 zamietol žalobu a žalovanému nepriznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplynulo, že predmetom konania bola pohľadávka právneho predchodcu žalobcu zo spotrebiteľského úveru, ktorá mala byť postúpená na žalobcu s účinnosťou od 24. júna 2017. Súd prvej inštancie poukázal na § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, § 39, § 41, § 52 ods. 1, ods. 2, § 53 ods. 9, § 524 ods. 1, ods. 2, § 565 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj ako „OZ“), § 1, § 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „zákon č. 129/2010 Z. z.“ alebo „ZoSÚ“) a § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „zákon č. 483/2001 Z. z.“ alebo „zákon o bankách“).

2. Na základe výzvy súdu zo 17. 09. 2020, aby žalobca preukázal platné postúpenie bankovej pohľadávky, t. j. splnenie predpokladov na jej postúpenie podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách (nech preukáže platné zosplatnenie úveru v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka a tiež, že sa výzva

podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka ako aj oznámenie o zosplatnení ako jednostranne adresované právne úkony dostali do dispozičnej sféry žalovaného), žalobca súdu predložil výzvu z 25. 11. 2016, Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti z 24. 01. 2017 a výzvu z 22. 03. 2017. Žalobca vo svojom vyjadrení zároveň uviedol, že v konaní predložil relevantné oznámenie postupcu žalovanému o postúpení pohľadávky spolu s podacím hárkom, ktoré bez ďalšieho zakladá aktívnu legitimáciu žalobcu na vymáhanie pohľadávky a súd má povinnosť z tohto oznámenia vychádzať bez toho, aby skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení. Zastal názor, že § 92 ods. 8 zákona o bankách nemožno spájať s aktívnou legitimáciou žalobcu ako postupníka pohľadávky. Žalobca svoju aktívnu vecnú legitimáciu odvodzoval z uzavretej zmluvy o postúpení pohľadávok. V prípade bankových pohľadávok je však potrebné okrem ustanovenia § 524 Občianskeho zákonníka aplikovať aj ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách, a žalobcu v tomto konaní zaťažovala povinnosť preukázať dodržanie postupu uvedeného v tomto ustanovení, teda že spoločnosť K. ako veriteľ pohľadávky písomne vyzval žalovaného ako dlžníka na úhradu dlhu a tento bol napriek výzve v omeškaní s jeho splácaním nepretržite 90 kalendárnych dní, keďže splnenie tohto postupu je predpokladom postúpenia splatnej pohľadávky banky voči dlžníkovi na tretí subjekt.

3. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentáciou žalobcu, že ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách nemožno spájať s aktívnou legitimáciou žalobcu ako postupníka pohľadávky, lebo zo systematického zaradenia tohto ustanovenia je zrejmé, že účelom predmetného ustanovenia je úprava výnimiek z bankového tajomstva a nehovorí o podmienkach platnosti postúpenia pohľadávok. Tiež sa nestotožňuje s argumentáciou žalobcu, že vzhľadom k tomu, že omeškanie žalovaného trvalo nepochybne viac ako rok, zastáva žalobca názor, že právny predchodca žalobcu by konal v súlade s § 92 ods. 8 zákona o bankách, a teda by neporušil bankové tajomstvo aj v takom prípade, ak by písomnú výzvu žalovanému nezasielal. Súd má za to, že takýto výklad opomína, že splnením podmienok podľa § 92 ods. 8 prvej vety zákona o bankách zákonodarcia podmienil nielen postúpenie pohľadávok mimo bankový sektor, ale tiež také postúpenie, pri ktorom bankovú pohľadávku prevezme subjekt s rovnakým statusom. Tento svoj právny názor súd opiera o rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/26/2017 z 28. 03. 2018.

4. Žalobca síce spolu so žalobou ako aj na základe výzvy súdu predložil písomné oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti vypracované K. adresované žalovanému, ktorým zároveň vyzvala dlžníka na splnenie svojho záväzku, avšak nepreukázal, že sa táto listina dostala do dispozičnej sféry dlžníka. Nepredloženie výzvy s doručenkou, resp. nepreukázanie, že sa táto výzva dostala do dispozičnej sféry dlžníka má za následok, že žalobca nepreukázal začatie plynutia lehoty trvania nepretržitého omeškania dlžníka banky dlhšieho ako 90 kalendárnych dní ako predpokladu pre platné postúpenie pohľadávky E. v prospech žalobcu.

5. Postúpenie pohľadávky bankou bez splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 92 ods. 8 zákona o bankách je potrebné považovať za konanie v rozpore so zákonom, a tento právny úkon je tak absolútne neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k pohľadávke, ktorá je predmetom tohto konania, a na ktorú neplatnosť súd ex offio prihliada. Keďže postúpenie predmetnej pohľadávky je neplatným právnym úkonom, žalobca nie je veriteľom žalovaného, a preto súd žalobu pre nedostatok aktívnej vecnej legitimácie žalobcu v celom rozsahu zamietol. V tomto smere súd opätovne poukázal na právny názor a argumentáciu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 7Cdo/26/2017 z 28. 03. 2018, ako aj na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vyslovený v rozsudku sp. zn. 1Cdo/147/2017 z 24. 04. 2018.

II.

6. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 23. septembra 2021 č. k. 8CoCsp/13/2021-250 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

7. Odvolací súd vyhodnotil odvolacie námietky žalobcu ako nedôvodné, v celom rozsahu sa stotožnia s

odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 2 CSP, keď v bode 8. odôvodnenia svojho rozsudku uviedol, na zdôraznenie jeho správnosti, ďalšie dôvody: poukázal na judikatúru najvyššieho súdu, v zmysle ktorej sa vyžaduje, aby žalobca preukázal zaslanie písomnej výzvy dlžníkovi, čo v danej veci žalobca nepreukázal, a teda nepreukázal splnenie zákonom stanovených podmienok pre platné postúpenie pohľadávky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách (preukázateľné zaslanie písomnej výzvy a následné nepretržité omeškanie dlžníka dlhšie ako 90 dní).

Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie dospel k správne právnemu záveru, že nepretržité omeškanie dlžníka dlhšie ako 90 dní začína plynúť na účely zákona o bankách od doručenia, resp. dôjdenia písomnej výzvy banky do dispozičnej sféry dlžníka, čomu nasvedčuje nielen výklad najvyššieho súdu, uvádzajúceho, že musí ísť o následné omeškanie dlžníka (teda omeškanie dlžníka nasledujúce po doručení písomnej výzvy), ale aj gramatický výklad § 92 ods. 8 prvá veta zákona o bankách, ktorým možno dospieť k záveru, že podradňovacia spojka „napriek“ vyjadruje prípustkový vzťah, vyjadrujúci okolnosť nepriaznivú deju nadradenej vety, napriek ktorej sa však dej uskutočňuje, trvá alebo platí. Slovník slovenského jazyka III (1963, s. 586) „prípustku“ vymedzuje ako „skutočnú alebo možnú príčinu, ktorej očakávaný následok v danom prípade nenastáva“. Teda v danej veci očakávaný následok po doručení písomnej výzvy dlžníkovi nenastane, t. j. dlžník pohľadávku veriteľovi neuhradí a je v omeškaní, čo oprávňuje následne veriteľa - banku postúpiť pohľadávku aj na nebankovú spoločnosť bez súhlasu dlžníka. Vzhľadom na uvedené nebolo podľa odvolacieho súdu pravdivé tvrdenie žalobcu, že uvedený výklad z dikcie § 92 ods. 8 zákona o bankách nevyplýva. Podľa odvolacieho súdu správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie vo veci samej zakladá už samotné nesplnenie podmienok podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, preto sa odvolací súd nezaoberal platnosťou mimoriadneho zosplatnenia úveru, nakoľko by to na jeho rozhodnutie nemalo žiadny vplyv.

8. Odvolací súd konštatujúc, že pokiaľ sa žalobca domáhal voči žalovanému uhradenia postúpenej bankovej pohľadávky, bolo jeho povinnosť nielen tvrdiť, ale aj preukázať splnenie podmienok podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, dospel k záveru, že aplikácia § 151 ods. 1 a 2 CSP bola v okolnostiach prejednávanej veci neopodstatnená. Všeobecný súd nemôže vyvodzovať právne účinky zo zanedbania procesnej povinnosti protistrany poprieť tvrdenia žalobcu, ak žalobca samotný zanedbal svoju povinnosť tvrdenia. Povinnosť strany sporu tvrdiť má pritom kľúčový význam a predstavuje jeden zo základných princípov civilného procesu (čl. 8 CSP - procesné povinnosti a procesné bremená). Keďže žalobca sám nepreukázal splnenie povinnosti podľa § 92 ods. 8 CSP, nemohol súd prvej inštancie nekriticky prevziať žalobcom tvrdený skutkový stav a jeho žalobe vyhovieť. Keďže žalobca v danej veci nepreukázal zaslanie písomnej výzvy žalovanému pred postúpením pohľadávky, nebolo možné zhojiť neunesenie dôkazného bremena na jeho strane procesnou pasivitou žalovaného a mať tak len na základe jeho tvrdení preukázané splnenie zákonných podmienok pre postúpenie pohľadávky bankou podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách.

III.

9. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. c) CSP tvrdiac, že súdy nižšej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnili žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rovnako tak vec nesprávne právne posúdili, nakoľko v konaní bolo preukázané, že postupca postupoval pri postúpení pohľadávky v prísnom súlade s ustanovením § 92 ods. 8 ZoB, žalobca platne nadobudol uvedenú pohľadávku titulom postúpenia a je tak aktívne vecne legítimovaný v tomto konaní.

10. Dovolateľ za porušenie práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP považoval to, že dovolaním napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, nakoľko odvolací súd nesprávne vyhodnotil procesnú situáciu za stavu nespornosti skutkových zistení ohľadom doručovania výziev žalovanému, s čím sa však v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočným spôsobom nevysporiadal, nevzal do úvahy žalovaným nepopreté skutkové tvrdenia žalobcu ohľadom doručenia výziev z 25. novembra 2016 a z 24. januára 2017 a k uvedeným skutočnostiam sa bez bližšieho zdôvodnenia nevyjadril - z čoho je zrejmé, že už prvoinštančný súd nesprávne skúmal a zistil skutkový stav (ohľadom doručovania výziev za stavu

nespornosti skutkových tvrdení) a následne vo veci konajúce súdy neaplikovali § 151 ods. 1 CSP o nespornosti skutkových tvrdení medzi stranami sporu. V konaní bolo podľa názoru žalobcu nesporné, že výzvy boli žalovanému riadne doručené, čo žalovaný nikdy nespochybnil. Konajúce súdy tak popretím žalobcových skutkových tvrdení poskytli žalovanému napriek nespornosti skutkových tvrdení priam až procesnú obranu, čím znemožnili žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Rozhodnutia súdov nižšej inštancie považuje žalobca za arbitrárne a prijaté závery za svojvoľné a nemajúce oporu vo vykonanom dokazovaní, pretože vlastnou činnosťou rozporovali skutkové tvrdenia žalobcu, čím prelomili tvrdenia strany, ktoré bolo potrebné podľa § 151 ods. 1 CSP považovať za nesporné.

12. Podľa názoru žalobcu sa v danom prípade ohľadom neplatnosti postúpenia pohľadávky a nedostatku aktívnej vecnej legitímácie jedná o prekvapivé závery vo veci konajúcich súdov, ktoré sú v rozpore s vykonaným dokazovaním, nakoľko splnenie podmienok podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách v konaní preukázal predloženými listinnými dôkazmi, preto mu ani len nemohla vzniknúť povinnosť dodatočného tvrdenia za nespornosti skutkového stavu. S uvedeným sa odvolací súd dostatočne nevysporiadal, čo podľa žalobcu zakladá vadu zmätočnosti napadnutého rozhodnutia. Súd tak nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, nakoľko postupca splnil požiadavky zákonodarcu (pričom nesplnenie týchto požiadaviek nenamietala ani jedna zo strán sporu) tieto požiadavky aktívne zmenil a prispôbil zákonné ustanovenia (to všetko pri nespornosti skutkových tvrdení) - zrejme s cieľom ochrany spotrebiteľa - ktorú však súd zjavne nepoňal ako ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, nekalými obchodnými praktikami a závadnými výrobkami (ktorá ochrana je zmyslom ochrany spotrebiteľa) - ale ako požiadavku na zastúpenie spotrebiteľa a aktívne vyhľadávanie dôvodov zamietnutia žaloby - a to aj za cenu výkladu zákona, ktorý nie je možné dosiahnuť iným spôsobom, než jeho výkladom contra legem.

13. Prípustnosť dovolania je podľa dovolateľa daná aj ustanovením § 421 ods. 1 písm. c) CSP pre nesprávne právne posúdenie veci, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne - a to výkladu § 92 ods. 8 zákona o bankách v otázke, kedy (akým momentom) s a dlžník dostane do omeškania so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke v zmysle uvedeného ustanovenia. V súvislosti s riešením uvedenej právnej otázky dovolateľ poukázal na rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 1Obdo/92/2018, v ktorom uzavrel, že omeškanie dlžníka s plnením čo i len časti peňažného záväzku voči banke (a tým aj plynutie lehoty 90 kalendárnych dní v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách) nastáva až doručením výzvy banky, zatiaľ čo v neskôr vydanom rozsudku sp. zn. 7Cdo/26/2017 uzavrel, že omeškanie dlžníka s plnením čo i len časti peňažného záväzku voči banke je druhou podmienkou uvedeného ustanovenia, nezávislou na výzve banky, t. j. omeškanie dlžníka nastáva okamihom, kedy dlžník prestal plniť svoj záväzok voči banke spôsobom, na ktorom sa s bankou dohodol.

14. Žalobca sa nestotožnil s právnym záverom krajského súdu a prvoinštančného súdu (v otázke splatnosti pohľadávky a preukázania doručenia výziev), v zmysle ktorého nebola v danej veci splnená podmienka uplynutia lehoty 90 dní od doručenia výzvy žalovanému určená na splnenie čo i len časti záväzku žalovaného voči postupcovi. V konaní bolo preukázané, že žalovaný bol v nepretržitom omeškaní so splnením čo i len časti svojho peňažného záväzku voči postupcovi najneskôr od 8. júna 2016, kedy naposledy uhradil postupcovi sumu vo výške 40,54 eur, a kedy už následne prestal uhrádzať svoj peňažný záväzok voči postupcovi riadne a včas. Zároveň bolo preukázané, že postupca žalovaného na splnenie čo i len časti peňažného záväzku opakovane vyzýval - o. i. aj výzvami z 25. novembra 2016 a 24. januára 2017.

15. Dovolaťel tvrdil, že ako žalobca preukázal platné vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru. Uplatňovaná pohľadávka tak bola nepochybne ku dňu jej postúpenia splatná, pričom k postúpeniu pohľadávky došlo po nepretržitom omeškaní žalovaného s plnením záväzku po dobu dlhšiu ako 90

kalendárnych dní, a to napriek opakovaným písomným výzvam postupcu. Pohľadávka tak bola zmluvou o postúpení pohľadávok platne postúpená na žalobcu.

16. Podľa dovolateľa je zo znenia ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách zrejmé, že lehota 90 dní omeškania dlžníka banky nezačína plynúť až od doručenia výzvy banky, ale od okamihu, kedy dlžník prestane plniť záväzok riadne a včas. Takýto výklad z dikcie ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB nevyplýva. Ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB totiž pojednáva len o písomnej výzve banky voči svojmu klientovi, t. j. výzve banky k úhrade omeškaných splátok úveru, ktorá môže byť vykonaná kedykoľvek za trvania omeškania dlžníka. Dovolateľ sa nestotožnil s právnym názorom súdov nižšej inštalácie, že v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB je potrebné, aby bol dlžník v omeškaní so splnením čo i len časti svojho peňažného záväzku po dobu dlhšiu ako 90 kalendárnych dní, pričom táto lehota mala začať plynúť až po doručení písomnej výzvy banky.

17. Dovolateľ ďalej namietol, že postupca na základe Oznámenia o postúpení pohľadávky z 30. 06. 2017 podľa ustanovenia § 526 Občianskeho zákonníka oznámil žalovanému, že na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok č. W. uzatvorenej dňa 23. 06. 2017 postúpil pohľadávku postupcu na postupníka - žalobcu. Žalovaný bol teda v súlade s ustanovením § 526 Občianskeho zákonníka upovedomený o tom, že od doručenia tohto oznámenia je povinný plniť svoj záväzok výlučne postupníkovi - žalobcovi. V tejto súvislosti poukázal na závery rozhodnutí Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 29Cdo/4868/2009 a sp. zn. 32Cdo/4511/2009, v ktorých vyjadril názor, že ani prípadná (domnelá) neplatnosť postúpenia pohľadávky nemá vo vzťahu dlžník - veriteľ (postupník) žiadnu relevanciu a možno ho riešiť len medzi postupcom a postupníkom - keďže postúpenie pohľadávky nemá okrem zmeny veriteľa pre dlžníka prakticky žiadny význam. Podľa dovolateľa závery súdov konajúcich v prejednávanej veci sú s uvedenými závermi v rozpore.

18. Na podporu svojich tvrdení vo vzťahu k ustanoveniu § 92 ods. 8 zákona o bankách žalobca poukázal na rozhodovacu prax krajských súdov v obdobných veciach. Podľa dovolateľa obdobie 90-tich kalendárnych dní nie je lehotou na dobrovoľné plnenie a súdy nižšej inštalácie si § 92 ods. 8 zákona o bankách upravil nad rámec zákona (t. j. v rozpore s ustanovením § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kedy podľa názoru okresného súdu nenastáva omeškanie okamihom, kedy dlžník neplní svoj záväzok riadne a včas), resp. ho prakticky novelizovali, čo je v priamom rozpore s ústavným princípom trojdelenia moci, na základe ktorého právomoc meniť zákony prináleží moci zákonodarnej (nie moci súdnej).

19. Podľa dovolateľa konajúce súdy svojimi rozhodnutiami docielili právnu neistotu dlžníka vo vzťahu k tomu, kto je jeho veriteľom a komu má dlh plniť - a to všetko za situácie, kedy platnosť pohľadávky nebola medzi stranami sporná otázka a za spornú ju považovali výhradne vo veci konajúce súdy.

20. Na základe vyššie uvedeného žalobca navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštalácie zrušil, vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie, resp. aby zmenil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu tak, že zmení rozsudok súdu prvej inštalácie, ktorým bola žaloba zamietnutá a žalobe v plnom rozsahu vyhovie a žalobcovi prizná voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho, ako aj dovolacieho konania v plnom rozsahu.

21. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

IV.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

23. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

24. V zmysle § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

26. V danom prípade, dovolateľ namietol vadu zmätočnosti konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi túto procesnú vadu sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

27. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej ja „ESLP“) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

28. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutočnej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

29. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie

spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

30. Taktiež v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

Podľa § 393 ods. 2 CSP v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

31. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. K námietke dovolateľa, že odvolací súd bez reálneho odôvodnenia neakceptoval podací poštový hárok, ako dôkaz žalobcu o doručení písomnosti do dispozičnej sféry žalovaného a žiadnym spôsobom neodôvodnil odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyšší súd uvádza, že z rozhodnutí súdov nižšej inštancie v ich kompletizujúcej jednote dostatočne jasne vyplýva, že poštový hárok môže byť iba dôkazom o podaní zásielky pošte na prepravu, nie však aj o tom, že sa dostala do dispozičnej sféry žalovaného, a teda, že by žalovaný mal objektívne možnosť oboznámiť sa s prejavom vôle právneho predchodcu žalobcu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu jasne vyplýva záver, že súd prvej inštancie dospel k správne právnemu záveru, že nepretržité omeškanie dlžníka dlhšie ako 90 dní začína plynúť na účely Zákona o bankách od doručenia, resp. od dôjdenia písomnej výzvy banky do dispozičnej sféry dlžníka, čomu nasvedčuje nielen výklad najvyššieho súdu, ktorý uvádza, že musí ísť o následné omeškanie dlžníka (teda omeškanie dlžníka nasledujúce po doručení písomnej výzvy), ale aj gramatický výklad ustanovenia § 92 ods. 8 prvej vety zákona o bankách. Správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie vo veci samej zakladá už samotné nesplnenie podmienok podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, preto sa odvolací súd nezaoberal platnosťou mimoriadneho zosplatnenia úveru, lebo by to na rozhodnutie odvolacieho súdu nemalo vplyv. Za jasné a zrozumiteľné považoval dovolací súd aj odôvodnenie č. 0 do nemožnosti aplikácie ustanovenia § 151 CSP v okolnostiach prejednávanej veci za situácie, keď sám žalobca nepreukázal splnenie povinnosti podľa § 92 ods. 8 „CSP“ (z kontextu je zrejmé, že ide o ustanovenie Zákona o bankách - poznámka dovolacieho súdu).

32. V súvislosti s namietanou prekvapivosťou rozhodnutia odvolacieho súdu najvyšší súd zdôrazňuje, že o tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založil svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych

záverov súdu prvej inštancie, nejavili ako významné. Žalobca v dovolaní neuviedol žiadne také skutočnosti nasvedčujúce nepredvídateľnosti a prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu, preto v danom smere išlo o neprípustnú námietku.

33. Vzhľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí procesnou vadou konania podľa § 420 písm. f) CSP, za ktorú nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

34. V súvislosti s dovolacou námietkou vyplývajúcou z § 421 ods. 1 písm. c) CSP najvyšší súd konštatuje, že dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

35. K dovolaniu podľa § 421 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu.

36. Ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu netvorí rozhodnutia krajských súdov, ani rozhodnutia súdov Českej republiky.

37. Prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP videl dovolateľ v rozdielnosti rozhodnutí odvolacieho súdu pri výklade ustanovenia § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „ZoB“) v otázke, „kedy (akým momentom) sa dlžník dostane do omeškania so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke v zmysle uvedeného ustanovenia, teda v otázke, kedy sa pohľadávka stáva splatnou“.

Podľa § 92 ods. 8 ZoB ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta; týmto nie sú dotknuté pravidlá pre postupovanie pohľadávok zo zmlúv o spotrebiteľskom úvere podľa osobitného predpisu 87ac) ani pravidlá pre postupovanie pohľadávok zo zmlúv o úveroch na bývanie podľa osobitného predpisu 87ad).

38. Ako vyplýva z rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s potvrdzujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu v ich kompletizujúcej jednote, rozhodujúcim dôvodom neúspechu žalobcu v konaní bol nedostatok aktívnej legitimácie žalobcu odôvodnený nepreukázaním doručenia písomnej výzvy banky do dispozičnej sféry žalovaného ako jednej z podmienok (popri podmienke následného viac ako 90 dní omeškania klienta banky so splnením) pre postúpenie pohľadávky v súlade s § 92 ods. 8 zákona o bankách.

39. Žalobcom formulovaná právna otázka, týkajúca sa okamihu splatnosti pohľadávky, je hypotetická; pre rozhodnutie súdov nižšej inštancie nebola podstatná a ani ju v konaní neriešili; dovolanie z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP v tejto časti preto dovolací súd vyhodnotil ako neprípustné.

40. Najvyšší súd SR v rozsudku z 27. októbra 2021 sp. zn. 4Cdo/147/2017 publikovanom v Zbierke rozhodnutí pod č. 60/2018 skonštatoval:

Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách neupravuje len ochranu bankového tajomstva, ale tiež práv klienta v súvislosti s postúpením pohľadávky. Postúpenie pohľadávky banky, ku ktorému došlo v rozpore s týmto ustanovením, je neplatný právny úkon.

V odôvodnení rozsudku o. i. uviedol: „Rozhodujúcou okolnosťou v prejednávacom prípade je v prvom rade vo všeobecnosti fakt, ktorý nemožno opomínať, že sa jedná o spotrebiteľský spor (pohľadávka banky zo spotrebiteľského úveru). Zároveň ďalšími zo zákona o bankách vyplývajúcimi skutočnosťami (podmienkami) je preukázateľné zaslanie písomnej výzvy banky dlžníkovi (v omeškaní) a následné dlžníkovu nepretržité omeškanie dlhšie ako 90 dní. Toto sú zákonné špeciálne podmienky, ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu, nakoľko zákon o bankách je špeciálnym predpisom vo vzťahu k Občianskemu zákonníku. Tieto isté podmienky musia byť splnené aj pri prelomení bankového tajomstva (porovnaj § 92 ods. 8 tretia veta ZoB), aby nedošlo k jeho porušeniu. Uvedené spolu úzko súvisí, avšak vzájomne sa nevylučuje.

Podľa § 525 ods. 2 OZ nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo zákonu alebo dohode s dlžníkom.

Dovolací súd preto konštatuje, že v prípade, ak by neboli splnené podmienky podľa § 92 ods. 8 prvá veta ZoB pri postúpení bankovej pohľadávky na nebankový subjekt, jednalo by sa o postúpenie v rozpore so zákonom (v tomto prípade so zákonom o bankách), kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 OZ vylúčené/zakázané. Išlo by teda o neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka.

Žalobca v dovolaní poukazuje na judikát uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov SR pod č. 119/2003, sp. zn. 4Obo/210/01, ktorého publikovaná právna veta znie: „Relevantné oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky bez ďalšieho zakladá aktívnu legítimáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky. Súd z takéhoto oznámenia vychádza bez toho, aby ako prejudiciálnu otázku skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení. Dlžník sa v takomto prípade nemôže dovoliť neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky alebo jej neexistencie. To by mohol len vtedy, ak by postúpenie pohľadávky preukazoval zmluvou o postúpení postupník. Podľa názoru vec prejednávajúceho trojčlenného senátu sa jedná o judikát v obchodnoprávnom spore staršieho dáta, ktorého závery v súčasnosti nie je možné aplikovať v oblasti spotrebiteľského práva, ktoré spočíva na diametrálne odlišných (až protichodných) princípoch ako právo obchodné. Uvedený judikát primárne rozoberá notifikačnú povinnosť (denunciáciu) s dôrazom na to, ako vplýva toto oznámenie (táto právna skutočnosť) na zmenu v obsahu záväzku vo vzťahu k dlžníkovej povinnosti plniť v obchodnoprávnom spore. Tu však treba mať na zreteli, že uvedený judikát nevylučuje (a ani nemôže) možnosť súdneho prieskumu platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, najmä v prípade, keď samotná právna úprava postúpenia pohľadávky podľa OZ obsahuje ustanovenia o zákaze postúpenia (§ 525 OZ). Je preto logické, že ak bola postúpená pohľadávka v rozpore so zákonom, nemožno uvedené konvalidovať ani včasným a riadnym oznámením o postúpení pohľadávky dlžníkovi. Je potrebné si uvedomiť, že oznámením postúpenia pohľadávky, ktoré je adresované dlžníkovi, dochádza v prvom rade k tomu, že postupca vyvolá zmenu osoby oprávnenej prijať plnenie, a zároveň berie na seba riziko vyplývajúce z toho, že i v prípade neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky splní dlžník dlh tretej osobe (postupníkovi). Samotným postúpením pohľadávky však nedochádza k inej zmene záväzku než v osobe veriteľa a v prípade, že zmluva bola neplatná, dochádza k tomu, že k veriteľovi pristupuje ďalšia osoba oprávnená prijať plnenie s účinkami i pre pôvodného veriteľa.

Dovolací súd preto uzatvára, že následkom postupu pohľadávky, ohľadom ktorej nie je cesia podľa § 525 OZ alebo podľa osobitných predpisov dovolená, je absolútna neplatnosť zmluvy o postúpení pre jej rozpor so zákonom (§ 39 OZ), pričom na absolútnu neplatnosť postúpenia musí prihliadnuť súd aj bez námietky (z úradnej povinnosti). Ak teda dôjde k postúpeniu pohľadávky, ohľadom ktorej to zákon vylučuje, ide o cesiu neplatnú ex tunc a jej neplatnosť nie je možné zhojiť.“

41. Dovolací súd sa nestotožnil s námietkou dovolateľa o rozdielnosti rozhodovania dovolacieho súdu. Rozhodnutie sp. zn. 1Obdo/92/2018 je rozhodnutím v obchodnom spore z úverovej zmluvy medzi bankou a fyzickou osobou - podnikateľom, na ktorý sa nevzťahujú ustanovenia Civilného sporového poriadku o ochrane spotrebiteľa ako slabšej strany sporu. Naproti tomu druhé namietané rozhodnutie - rozsudok z 28. 03. 2018 sp. zn. 7Cdo/26/2017 - bolo vydané v spotrebiteľskom spore, kde jednou zo strán bola fyzická osoba ako spotrebiteľ.

42. Podľa právnej vety, vyplývajúcej z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra

2021 sp. zn. 4Cdo/162/2020 (R 6/2022), ktoré rozhodnutie predstavuje ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, „v sporoch s ochranou slabšej strany súd skúma vecnú legitímáciu z úradnej povinnosti. Dôkazné bremeno preukázania splnenia podmienok podľa § 92 ods. 8 vety prvej zákona o bankách pred postúpením pohľadávky zaťažuje veriteľa, a to aj v prípade, že spotrebiteľ nepoprel s tým súvisiace skutkové tvrdenia veriteľa.“

43. Za neprípustné považoval dovolací súd dovolanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia otázky, kedy dochádza k doručeniu poštovej zásielky (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie doručenia výziev postupcu z 25. novembra 2016 a 24. januára 2017, resp. oznámenia o postúpení pohľadávky.

44. Odpoveď na túto otázku možno nájsť v rozhodnutí najvyššieho súdu z 15. decembra 2020 sp. zn. 5Cdo/36/2020 publikovanom v Zbierke stanovísk NS SR pod R 4/2021, ktoré predstavuje ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, a v ktorom dovolací súd uviedol:

„Ustanovenie § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravuje režim doručovania hmotnoprávných úkonov. V zmysle uvedeného ustanovenia prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde. V danom prípade sa jedná o takzvanú teóriu dôjdenia, a teda pri hmotnoprávných úkonoch sa nevyžaduje skutočné doručenie a prevzatie písomnosti zachytávajúcej právny úkon. Účinnosť adresovaných jednostranných hmotnoprávných úkonov v režime Občianskeho zákonníka, resp. celkovo v oblasti súkromného práva predpokladá, že prejav vôle dôjde, resp. je doručený adresátovi, t. j. že sa dostane do sféry jeho dispozície - už týmto okamihom začína právny úkon pôsobiť voči druhej zmluvnej strane. Slovné spojenie „dostane do jeho dispozície sféry“ nemožno vykladať v zmysle procesnoprávných predpisov. Je ním potrebné rozumieť objektívnu možnosť neprítomnej osoby zoznámiť sa s jej adresovaným právnym úkonom. Právna teória i súdna prax takou možnosťou chápe nielen samotné prevzatie písomného hmotnoprávného úkonu adresátom, ale i také prípady, kedy dorúčením listu či telegramu, obsahujúceho prejav vôle, do bydliska alebo sídla adresáta, či do jeho poštovej schránky, poprípade i vhođením oznámenia do poštovej schránky o uložení takej zásielky, nadobudol adresát hmotnoprávného úkonu objektívnu príležitosť zoznámiť sa s obsahom zásielky. Pritom nie je nevyhnutné, aby sa adresát skutočne zoznámil s obsahom hmotnoprávného úkonu, postačuje, že mal objektívnu možnosť spoznať jeho obsah (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. januára 2011 sp. zn. 5Cdo/129/2010).

Teória dôjdenia vychádza z toho, že z hľadiska pôsobenia (perfektnosti) prejavu vôle nie je dôležitá skutočná vedomosť adresáta právneho úkonu, pretože inak by adresát mohol účinkom prejavu vôle druhého účastníka zabrániť nepreberaním písomností. Dôjdením do sféry vplyvu príjemcu sa rozumie napríklad vhođenje listu do schránky príjemcu alebo dôjdenie mailu na mailovú adresu príjemcu, ak príjemca dal v zmluve najavo, že písomnosti možno posilať aj elektronicky. Rozhodujúce je objektívne hľadisko, t. j. ak sa preukáže, že adresát mal reálnu možnosť oboznámiť sa s prejavom vôle, nastávajú právne účinky jednostranného právneho úkonu obsahujúceho takýto prejav bez ohľadu na to, či sa s ním adresát skutočne oboznámil. Pre čas dôjdenia prejavu vôle ďalej platí, že prejav vôle musí dôjsť adresátovi v čase, v ktorom sa podľa obvyklých okolností mohol s obsahom prejavu vôle oboznámiť; záleží teda na tom, kedy adresát mal a mohol predpokladať prijatie prejavu. Dôjdením prejavu vôle do dispozície sféry adresáta sa završuje proces účinného doručenia právneho úkonu a od tohto momentu je právny úkon pre konajúci subjekt záväzný a nemožno ho jednostranne odvolať.

V zmluvnej právnej praxi sa zvyknú v súvislosti s doručovaním právnych úkonov a iných listín v zmluvách používať dojednania upravujúce tzv. fikciu doručenia, podľa ktorej sa zásielka považuje za doručenú bez ohľadu na to, či doručenie (v zmysle faktického prevzatia zásielky) bolo reálne vykonané. V tomto smere možno rozlišovať dve situácie fikcie doručenia, a to: 1/ zásielka sa považuje za doručenú uplynutím vopred určených dní odo dňa jej odoslania, 2/ zásielka sa považuje za doručenú dňom jej vrátenia odosielaťúcemu subjektu z dôvodu neprevzatia adresátom.

K prvému spôsobu dojednania fikcie doručenia zaujala súdna prax odmietavé stanovisko, podľa ktorého dohodou zmluvných strán nemožno platne dojednať nevyvrátiteľnú domnienku ani fikciu, že určitá zásielka obsahujúca právny úkon sa považuje za doručenú len na základe jej odoslania bez toho, aby došla do sféry adresáta. Podľa tohto názorového prúdu fikcia doručenia neobstoí ako platne dojednaná pre jej rozpor s ustanovením § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 39

Občianskeho zákonníka. Princíp doručovania právnych úkonov ako podmienka ich účinnosti vyplýva nielen z § 45 Občianskeho zákonníka, ale je jednou z hlavných zásad súkromného práva. Je neprípustné, aby k vzniku, zmene alebo zániku práv a povinností účastníkov právnych vzťahov dochádzalo na základe prejavu vôle konajúceho subjektu bez toho, aby mal adresát minimálne objektívnu možnosť sa s týmto úkonom oboznámiť - ak má byť určitý právny úkon uskutočnený jednou osobou významný pre inú osobu, musí mať táto osoba aspoň príležitosť spoznať jeho obsah (musí dôjsť do jej dispozičnej sféry). Dispozičná sféra adresáta je vymedzená zmluvne dohodnutým doručovacím režimom, t. j. kontaktnými adresami účastníkov alebo určením kontaktnej osoby (spravidla v záhlaví zmluvy) s tým, že doručenie písomnosti je účinné už tým, že sa doručí do dohodnutého miesta alebo určenej osobe. Týmto okamihom sa zásielka dostáva do sféry adresáta, pričom už nie je dôležité, či sa adresát s obsahom zásielky zoznámil alebo nie. Z podstaty doručovania tak pre účastníkov zmluvného vzťahu vyplýva povinnosť zabezpečiť v danom mieste alebo u určenej osoby prijímanie zásielok. Pri zmene dohodnutého režimu doručovania majú zmluvné strany vzájomnú oznamovaciu povinnosť, aby sa zabezpečila účinnosť doručovania právnych úkonov - zmluvnej strane nemožno pričítať v jej neprospech, že doručovala na pôvodne dohodnutú adresu, ak jej táto zmena nebola včas oznámená (z dôvodu právnej istoty v právnych vzťahoch možno odporučiť dojednať notifikačnú povinnosť týkajúcu sa zmien v doručovaní výslovným spôsobom v zmluve). Je neprípustné, aby adresát porušením povinnosti oznámiť novú adresu požíval výhody spočívajúce v zmarení právnych účinkov pre neho nepriaznivých právnych úkonov, a to na úkor konajúcej osoby, ktorá koná v súlade s tým, čo bolo pre doručovanie dohodnuté. Pri druhom spôsobe dojednávania fikcie doručenia je irelevantné, či sa adresát v mieste doručovania skutočne zdržiava - dôležité je to, ako vymedzil spôsob prijímania zásielok v zmluve. Predpokladá sa, že ak účastník zmluvy uvedie určitú adresu, tak tým vymedzil svoju dispozičnú sféru, kde má zabezpečenú možnosť oboznámiť sa s doručovanou zásielkou. Opačná argumentácia by totiž viedla k absurdným dôsledkom - zmluvná strana by úmyselne uviedla adresu, na ktorej sa nezdržiava, aby znemožnila účinné doručovanie. Takto dojednanú fikciu doručenia možno istým spôsobom považovať za nadbytočnú, nakoľko pri doručovaní hmotnoprávnych úkonov sa nevyžaduje reálne prevzatie zásielky adresátom, z toho vyplýva, že aj bez takto dojednanej fikcie doručenia sa bude právny úkon považovať za doručený bez ohľadu na jeho faktické prevzatie, ak dôjde do dispozičnej sféry adresáta. Koncepcia Občianskeho zákonníka je postavená na dispozitívnosti väčšiny jeho ustanovení, pričom v mnohých prípadoch je ponechané na zmluvnej slobode účastníkov, akým spôsobom pre svoje záväzkové vzťahy zákonnú úpravu modifikujú. V súlade s ustanovením § 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka si totiž účastníci môžu vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchyľne od zákona, ak to zákon výslovne nezakazuje, a ak z povahy ustanovení zákona nevyplýva, že sa od nich nemožno odchyliť. Z povahy ustanovenia § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že ide o kogentné ustanovenie, ktoré nepripúšťa odchylnú dohodu zmluvných strán v podobe fikcie doručenia.

Právna konštrukcia doručovania upravená týmto ustanovením totiž zabezpečuje spravodlivé vyvažovanie záujmov zmluvných strán. Adresátovi právneho úkonu poskytuje možnosť oboznámiť sa s obsahom právneho úkonu a taktiež istotu, aby účinky daného právneho úkonu nenastali bez toho, že mu to nebolo umožnené. Subjekt realizujúci právny úkon má na druhej strane istotu, že doručovaný právny úkon sa stane právne perfektným a vyvolá zamýšľané právne následky aj v prípade, že sa adresát vyhýba prevzatíu zásielky, príp. zmarí jej doručenie hoci i z nebanlivosti (napr. zmenou doručovacej adresy bez oznámenia tejto skutočnosti druhej zmluvnej strane). Tu je potrebné poukázať práve na požiadavku právnej istoty na strane adresáta, aby sa mohol s prejavom vôle oboznámiť, ale zároveň sa chráni aj právna istota odosielateľa v tom zmysle, že ak sa adresát mal možnosť (príležitosť) oboznámiť s prejavom vôle, ale sa tak nestalo, prejav vôle sa považuje za účinný. Prítom nie je podstatné, či sa adresát s obsahom zásielky aj skutočne oboznámil. Je potrebné si však uvedomiť, že v prípade sporu o doručení písomnosti bude dôkazné bremeno o doručení zaťažovať odosielateľa. Je preto vhodné, aby odosielateľ vhodným spôsobom doručenie zásielky adresátovi zdokumentoval, resp. ju vedel relevantne preukázať.“

45. V otázke povinnosti preukázať doručenie výzvy podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách a okamihu doručenia sa odvolací súd neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe.

46. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcu vyplývajúce z § 420 písm. f) a § 421

ods. 1 CSP zamietol podľa § 448 CSP ako nedôvodné.

47. V dovolacom konaní súd žalovanému trovy dovolacieho konania nepriznal (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP) nakoľko žalovanému, ktorý mal v konaní úspech, žiadne trovy nevznikli a žalobca úspech nemal.

48. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.